

VIDENSPORTAL

om udsatte børn og unge

Der er sammenhæng mellem seksuelle overgreb og andre sociale problemer

Unge sociale problemer må ses i samspil, konkluderer rapport fra Statens Institut for Folkesundhed (SIF). Fx er seksuelle overgreb en risikofaktor for selvskadende adfærd.

Af Thilde Nøhr Jensen, Socialstyrelsen

FORSKNING

Rapporten *Unge sociale problemer, i samspil eller isolerede problemer?* (SIF, 2010) formidler resultaterne fra to landsdækkende spørgeskemaundersøgelser, foretaget blandt hhv. 15-16-årige og 16-24-årige unge.

Denne artikel omhandler den del af rapporten, som behandler unges problemer med seksuelle overgreb. Her viser undersøgelsen, at:

- flere piger end drenge angiver, at de har været udsat for seksuelle overgreb
- antallet af hændelser, som lovgivningsmæssigt ville blive defineret som et strafbart overgreb er højere end antallet af hændelser, de unge selv vurderer, var et overgreb
- seksuelle overgreb lader til at være en risikofaktor for selvskadende adfærd, især hos pigerne
- brug af euforiserende stoffer lader ikke til at være en markant risikofaktor for seksuelle overgreb.

Rapporten analyserer omfanget og karakteren af tre typer af sociale problemer: seksuelle overgreb, stofmisbrug og selvskade hos de unge. Den undersøger sammenhængen mellem de tre typer af sociale problemer, og hvorvidt de er påvirket af de samme risikofaktorer og psykosociale forhold.

Vil du vide mere?

Læs Statens Institut for Folkesundhed (2010): *Unge sociale problemer, i samspil eller isolerede problemer?* (http://www.si-folkesundhed.dk/upload/unges_social_problemer_samleg.pdf)

Målgruppe

Undersøgelsen omfatter unge i alderen 15-24 år og er baseret på to landsdækkende spørgeskemaundersøgelser:

- Den ene spørgeskemaundersøgelse er besvaret af knap 4.000 15-16-årige 9. klasses elever fra i alt 122 skoler
- Den anden spørgeskemaundersøgelse er besvaret af godt 2.000 unge i alderen 16-24 år, tilfældigt udvalgt via Sundhedsstyrelsens CPR-register.

Formål og baggrund

Rapporten har til formål at kortlægge omfanget og karakteren af unges sociale problemer med stofmisbrug, seksuelle overgreb og selvskade. Den indeholder en vurdering af, i hvilken grad disse problemtyper hænger sammen samt hvilke beskyttende faktorer og risikofaktorer, der påvirker unges adfærd – og om det er de samme faktorer, der påvirker alle tre typer af problemstillinger.

Baggrund

Undersøgelsen fokuserer på sammenhængen og samspillet mellem de tre typer af sociale problemer. I de seneste år er der blevet rettet voksende opmærksomhed mod de tre typer af sociale problemer blandt unge *hver for sig*, hvilket har resulteret i omfangsrige undersøgelser og oprettelsen af videnscentre på alle tre områder. Imidlertid findes der relativt lidt viden om sammenhængen mellem de tre typer af problemer, hvorfor denne rapport har til hensigt at belyse netop denne.

Resultater

Undersøgelsen blandt 9. klasses eleverne viser, at flere piger end drenge har oplevet seksuelle overgreb:

- 7,8 % af de 15-16-årige piger svarer, at de har haft seksuel kontakt med en voksen inden de fyldte 15 år. Heraf svarer 29 % 'ja' eller 'måske' til, om de vurderer hændelsen til at være et seksuelt overgreb.
- 2,0 % af de 15-16-årige drenge svarer, at de har haft seksuel kontakt med en voksen inden de fyldte 15 år. Heraf svarer 12 % 'ja' eller 'måske' til, om de vurderer hændelsen til at være et seksuelt overgreb.

På baggrund af disse resultater påpeger undersøgelsen, at der er en relativt stor forskel på, hvor mange hændelser der i juridisk forstand vil blive defineret som et overgreb, og hvor mange unge der selv vurderer, at de har været udsat for et overgreb.

Også blandt de 16-24-årige er kvinder mere udsatte for seksuelle overgreb end mænd:

- Af de 16-24-årige kvinder rapporterer 9,6 %, at de har været udsat for seksuelle krænkelser og/eller overgreb af en ven, et familiemedlem eller en kollega. 9,2 % har været udsat for overgreb af en fremmed og 6,7 % af en nuværende eller tidligere kæreste.
- Tilsvarende angiver 4,5 % af mændene, at de har været udsat for seksuelle overgreb begået af en ven, familiemedlem eller kollega, mens 1,9 % har været udsat for et overgreb eller vold begået af en kæreste.

Sammenhæng mellem problemer

Spørgeskemaundersøgelserne viser, at seksuelle overgreb øger risikoen for dårlig psykisk trivsel hos begge køn, især hos pigerne. I nogle tilfælde er seksuelle overgreb også en risikofaktor for selvskadende adfærd, igen især for pigernes vedkommende:

- blandt de 15-16-årige piger angiver 21 %, at de både har oplevet seksuelle overgreb og selvskadende adfærd
- blandt drengene i samme aldersgruppe har 5 % angivet, at de har oplevet begge problemer.

Undersøgelsen viser også, at brug af euforiserende stoffer ikke lader til at være en markant risikofaktor for seksuelle overgreb.

Fremgangsmåde, metode og teori

Undersøgelsen er foretaget på baggrund af data fra 2 landsdækkende spørgeskemaundersøgelser blandt hhv. 15-16-årige 9. klasses elever og 16-24-årige, udvalgt via Sundhedsstyrelsens CPR-register.

Spørgeskemaundersøgelserne blev foretaget i 2007 og 2008.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt 9. klasses elever

Spørgeskemaundersøgelsen omfatter knap 4.000 elever og blev gennemført på 122 skoler, hvor eleverne besvarede et computerbaseret spørgeskema på hertil opsatte bærbare computere.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt 9. klasser havde følgende temaer:

- familie og sociale kontakter
- helbredsproblemer og sundhedsadfærd, herunder rusmiddelforbrug
- seksuelle erfaringer
- uønskede seksuelle erfaringer med jævnaldrende og med voksne
- psykisk trivsel, modstandskraft og selvskadende adfærd
- belastende oplevelser det sidste år.

Disse temaer var udvalgt med henblik på at få indsamlet data, som gjorde det muligt at analysere sammenhængen mellem det givne sociale problem og de unges adfærd, sociale kontakter og familiebaggrund.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt 16-24-årige

Spørgeskemaundersøgelsen blandt de 16-24-årige havde følgende temaer:

- selvskade
- euforiserende stoffer
- seksuel vold.

Gennem Sundhedsstyrelsens CPR-register blev et repræsentativt udsnit af en stikprøve på 8000 unge i aldersgruppen udvalgt til at deltage. De udvalgte modtog et link til en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse. I alt valgte godt 2.000 unge, svarende til 28 % af dem som blev opfordret til at deltage, at udfylde skemaet.

Perspektivering og anbefalinger

Rapporten kommer med en række anbefalinger vedrørende forebyggelse.

Rapporten anbefaler bl.a., at der gennemføres obligatorisk undervisning om unges seksuelle rettigheder og deres seksuelle udvikling i folkeskolen, med fokus på at gøre de unge bedre i stand til at sætte deres egne grænser samt at respektere andres.

Rapporten påpeger også, at forebyggelsesaktiviteter over for seksuelle overgreb og seksuel vold kan forebygge selvskadende adfærd hos unge. Erfaringer fra bl.a. New Zealand har vist, at generelle kampagner mod selvskadende adfærd ikke kan anbefales. En mere gavnlig måde at sætte ind over for selvskade kan derfor være at rette kampagnerne mod risikofaktorer som fx seksuelle overgreb, som undersøgelsen viser, kan lede til selvskadende adfærd.

Mere viden

- [SISO - Videnscenter for sociale indsatser ved vold og seksuelle overgreb mod børn](http://www.socialstyrelsen.dk/viso) (<http://www.socialstyrelsen.dk/viso>)
- [SISO's Inspirationskatalog til udarbejdelse af skriftligt kommunalt beredskab](http://www.si-folkesundhed.dk/upload/unges_social_problemer_samleg.pdf) (http://www.si-folkesundhed.dk/upload/unges_social_problemer_samleg.pdf)
- www.forebygovergreb.dk (<http://www.forebygovergreb.dk/>)
- www.SikkerChat.dk (<http://www.SikkerChat.dk>)

Printet: 10.06.2013

Publiceret: 16.01.2013

Sidst opdateret: 16.01.2013 kl. 15:33

Socialstyrelsen
Edisonsvej 18. 1.
5000 Odense C

Telefon: 72 42 37 00
info@socialstyrelsen.dk

EAN-nr.: 5798000354838
CVR-nr.: 26144698